

FILANTROPIJA
OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

POREZNE OLAKŠICE PRILIKOM DONIRANJA

Država je važan faktor koji zakonskom regulativom potiče društveno odgovorno ponašanje poduzetnika kroz različite porezne olakšice, odnosno odricanjem prihoda od poreza kroz olakšice pomaže stvaranju dodane vrijednosti za društvo.

Darovanje je Zakonom o obveznim odnosima definirano kao **davanje dara u novcu, stvarima ili uslugama primatelju bez ikakve naknade i protučinidbe**. S poreznog motrišta darovanje i donacija imaju potpuno jednako značenje.

Prije donošenja pisane odluke o doniranju ili sklapanju ugovora o doniranju potrebno je obratiti pozornost na zakonsku regulativu koja se odnosi na porezno priznavanje troška dane donacije i na porezni utjecaj koji može imati primatelj donacije.

ZAKON O POREZU NA DOBIT

Zakon o porezu na dobit uređuje koje se donacije smatraju **porezno priznatim troškom**.

U skladu s navedenim porezno priznatim troškom darovanja smatraju se darovanja u naravi ili novcu, učinjena u tuzemstvu za: kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima uz uvjet da takva darovanja nisu veća od 2% od ukupno iskazanog prihoda prethodne godine.

Iznimno, svota darovanja koja je veća od 2% od ukupno iskazanog prihoda prethodne godine može biti porezno priznat trošak ukoliko je to donacija koja se daje prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi financiranja posebnih programa i akcija.

Što znači porezno priznati trošak? To znači da novac, stvari i usluge koje su dane u vidu donacija/darovanja predstavljaju trošak poslovanja u 100% iznosu pod uvjetom da iznos donacije ne prelazi 2% od ukupno iskazanog prihoda od poslovanja prethodne godine.

Npr. ukoliko su iskazani prihodi u računu dobiti i gubitka u prethodnoj godini iznosili 1.000.000,00 kuna u tekućoj godini možete donirati iznos od 20.000,00 kuna i taj iznos iskazati kao trošak razdoblja u tekućoj godini (u potpunosti porezno priznato).

Naravno, možete donirati i više od 2% od prihoda ostvarenih prethodne godine ali u tom slučaju porezni tretman danih donacija je drugačiji. Naime, možete se odlučiti na donaciju u iznosu od 30.000,00 kuna, što predstavlja 3% prihoda (referiramo se na gore navedeni primjer ostvarenih prihoda u prethodnoj godini u iznosu od 1.000.000,00 kuna). Iznos donacije iznad 2% vrijednosti prihoda (20.000,00 kuna), u ovom slučaju 10.000,00 kuna predstavlja porezno nepriznat trošak i prilikom predaje prijave poreza na dobit treba biti iskazan kao obračunska kategorija u rubrici koja uvećava poreznu osnovicu poreza na dobit.

Pri evidentiranju donacija u poslovnim knjigama potrebno je osigurati vjerodostojnu dokumentaciju, ali i pripaziti na poštivanje svih računovodstvenih i poreznih propisa.

U slučaju da jedan od uvjeta iz Zakona nije ispunjen, riječ je o porezno nepriznatom trošku donacije koji uvećava osnovicu poreza na dobit. U skladu s time, novoosnovana društva ne mogu tretirati donaciju kao porezno priznati trošak, budući da nemaju prihoda u prethodnoj godini.

Zakonom o porezu na dobit definirano je da se porezno priznatim troškom donacije smatra i plaćanje troškova za zdravstvene potrebe fizičkih osoba koji nisu plaćeni osnovnim, dopunskim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje odnosno plaćanje troškova

FILANTROPIJA

OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

obavljeno na žiro račun primatelja dara ili zdravstvene ustanove na osnovi vjerodostojnih isprava (vjerodostojna isprava bi bila potvrda o primitku dobara, izvod sa žiro računa primatelja i slično).

Poduzetnici davatelji donacija fizičkim osobama moraju voditi brigu i o Zakonu o porezu na dohodak, odnosno Pravilniku o porezu na dohodak. Naime, Pravilnikom je određeno da je poduzetnik davatelj donacije obvezan voditi evidenciju o danim darovanjima koja mora osobito sadržavati sljedeće podatke: (1) nadnevak isplate ili davanja, (2) ime i prezime primatelja darovanja, (3) OIB primatelja darovanja, (4) način isplate (žiro račun ili dobra) i (5) svota koja se daruje.

Svaka druga donacija fizičkoj osobi koja nije učinjena za zdravstvene potrebe, već na primjer darovanje/donacija zbog lošeg imovinskog stanja, darovanje/donacija za pomoć oko sahrane i slično predstavljali bi dohodak primatelja donacije na koji bi darovatelj bio dužan uplatiti poreze i doprinose.

ZAKON O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Darovanje/donacija se može dati u stvarima, pravima, uslugama i novcu. Ako darovatelj (poduzetnik u sustavu poreza na dodanu vrijednost) donira robu/dobra, prava i usluge onda je sa stanovišta Zakona o porezu na dodanu vrijednost na vrijednost donacije dužan obračunati i platiti PDV.

Kada je riječ o darovanju u robi, poduzetnik je obvezan udruzi izdati račun i na njemu iskazati poreznu osnovicu i svotu PDV-a obračunatu na tržišnu vrijednost robe, sa napomenom da račun služi za obračun PDV-a i da primatelj dara po njemu nema obvezu plaćanja. Obračunati PDV pribraja se ukupnoj vrijednosti dara, što ukupno ne bi smjelo premašiti 2% ukupnog prihoda prethodne godine kako bi bila riječ o porezno priznatom trošku.

Kod darivanja usluge, vrijednost donacije čine troškovi pružanja usluge.

Npr. poduzetnik je sportskom klubu dao na uporabu svoj prostor, bez naknade i bez obveze plaćanja režijskih troškova. Vrijednost donacije u ovom slučaju utvrđuje se na temelju režijskih troškova i amortizacije prostora za vrijeme korištenja te je na tu vrijednost potrebno obračunati PDV.

Za darovanja u novcu nije potrebno obračunati porez na dodanu vrijednost niti izdavati račun.

DONACIJA HRANE

Najnovija promjena u zakonskoj regulativi koja se tiče donacija dogodila se krajem 2015. godine, a odnosi se na donacije hrane.

Prema zakonskoj regulativi donirana hrana je porezno priznati manjak. Porezno priznatim manjkom smatra isporuka hrane bez naknade (doniranje) koje poduzetnik obavlja u svrhu sprječavanja njenog uništenja, zaštite okoliša i pomoći krajnjim primateljima sukladno posebnom propisu o doniranju hrane i hrane za životinje, isključivo neprofitnim pravnim osobama koje humanitarnu djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima i registrirane su kao posrednici koji sudjeluju u lancu doniranja hrane, do 2% prihoda odnosno primitaka prethodne godine.

Temeljni propis koji uređuje doniranje hrane u Republici Hrvatskoj je Zakon o poljoprivredi, a isto je detaljno opisano Pravilnikom o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane i hrane za životinje.

Donirati se može samo hrana koja je sigurna prema Uredbi EZ broj 178/2002 i Zakonu o hrani, odnosno:

- hrana koja je pred istekom roka valjanosti,
- hrana koja zbog nedostatka u pakiranju, označavanju, masi nije prikladna za prodaju
- hrana u slučaju elementarnih nepogoda ili prirodnih katastrofa.

Prilikom doniranja hrane osobito treba povesti računa o tome da li je neprofitna organizacija registrirana kao posrednik koji sudjeluje u lancu doniranja hrane, jer u slučaju da to nije donirana hrana oporeziva je PDV-om. Posrednici (fizičke i pravne osobe) moraju biti upisani u Registar posrednika koji vodi Ministarstvo poljoprivrede.

Poduzetnik koja donira hranu na koju nije obračunat PDV treba do 20-tog u mjesecu za prethodni mjesec Poreznoj upravi dostaviti Izvješće o obavljenim donacijama (obrazac DONH).

FILANTROPIJA
OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

ZAKON O POREZU NA DOHODAK

Porezna olakšica pri davanju donacija propisana je ne samo za pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, već i za sve fizičke osobe, odnosno građane nezavisno iz kojeg izvora ostvaruju dohodak.

Tako npr. osoba koja ostvaruje dohodak samo temeljem radnog odnosa, a tijekom godine daruje za kulturne, odgojno-obrazovne svrhe, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe do 2% prošlogodišnjih primitaka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak može koristiti poreznu olakšicu.

Da bi se ostvarilo pravo na poreznu olakšicu potrebno je nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti obrazac ZPP-DOH do 28.02. tekuće godine za prethodnu godinu i pod točkom 3.IV. obrasca -Dana darovanja iskazati vrijednost danih darovanja, te priložiti popratnu dokumentaciju koja predstavlja vjerodostojne isprave. Navedeni obrazac se može skinuti sa web stranice Porezne uprave www.porezna-uprava.hr klikom na link Obrasci/Prijava poreza na dohodak.

DOKUMENTACIJA O DONACIJI

Budući da se donacija može dati u svim oblicima imovine, potrebno je osigurati vjerodostojne isprave za korištenje poreznih olakšica.

Općim poreznim zakonom definirano je da je vjerodostojna ona isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj. Dakle, potrebno je osigurati dokumentaciju iz koje je nedvojbeno moguće utvrditi da se radi o donaciji te da su ispunjeni svi uvjeti za korištenje porezne olakšice.

U slučaju poduzetnika bez obzira na vrstu imovine koja se daruje, uputno je da ovlašteno tijelo društva darovatelja donese odluku o donaciji na kojoj je potrebno naznačiti naziv neprofitne organizacije, iznos i namjenu darovanja. Ugovor o darovanju može sukladno Zakonu o obveznim odnosima biti zaključen u usmenom i pisanom obliku, osim ugovora o darovanju nekretnine koji mora biti zaključen u pisanom obliku.

Za darovanja dana u novcu bitna isprava je i izvadak sa transakcijskog računa na kojem je vidljiva isplata. Prilikom donacije proizvoda, robe ili usluga osim odluke o darovanju, treba postojati i ovjerena pisana potvrda o obavljenoj primopredaji koja sadrži podatke o vrsti, količini i cijeni darovanih predmeta (otpremnica, zapisnik i sl.)

U slučaju donacija fizičkim osobama u zdravstvene svrhe potrebno je imati potvrde o primitku dobara, isprave o izvršenoj doznaci na žiro-račun primatelja, račune za izvršene zdravstvene usluge i sl.

U slučaju građana vjerodostojnim ispravama smatraju se preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora odnosno potvrda o danim darovanjima.

Autori članka:
Mihael Trkulja
Daniela Grdunac

Ovaj članak objavljen je u sklopu projekta „Filantropija – oslonac održivih zajednica“ financiranog iz programa IPA 2012 Poticanje inovativnih oblika filantropije u lokalnim zajednicama za potporu održivosti organizacija civilnoga društva